

Idéhistorie B – htx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Idéhistorie B beskæftiger sig med udviklingen i menneskets måde at forholde sig til verden på, som den kommer til udtryk i anvendelse af teknologier og idéer i et historisk perspektiv. Faget ser idédannelserne og teknologierne i en historisk, social, kulturel og global sammenhæng, som danner udgangspunkt for refleksion over samt perspektivering og stillingtagen til udvikling og anvendelse af teknologier og ideer gennem historien i en vekselvirkning med naturen. Faget giver eleven en teknologisk dannelse og historisk bevidsthed gennem forståelse af samspillet mellem ideer, teknologier og samfund, som i fællesskab styrker elevens samlede almene dannelse.

1.2 Formål

Faget giver eleverne viden om idéernes og teknologiernes samspil og historiske udviklingslinjer. Gennem undersøgelse af idéer, teknologier og begivenheder opnår eleverne kundskaber, som sætter dem i stand til at stille spørgsmål til fortiden, så de kan forstå og navigere i deres globale nutid og fremtid. Arbejdet med de idé-, teknologi- og almenhistoriske materialer og problemstillinger styrker elevernes studieforberedende kompetencer til at reflektere over de tanker, forestillinger og værdier, de møder i deres uddannelse og omverden. Hermed bidrager faget til elevernes teknologiske dannelse ved at styrke deres historiske bevidsthed og evne til kritisk at reflektere over teknologiens betydning for menneskets måde at forholde sig til naturen, samfundet og sig selv.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Eleven skal kunne:

- redegøre for væsentlige idéhistoriske og teknologihistoriske udviklingslinjer og begivenheder fra oldtiden til i dag
- sammenligne udviklingen og brugen af ideer og teknologi på tværs af kulturer på forskellige niveauer, fra det lokale til det globale
- analysere udvalgte historiske, kulturelle, samfunds- og videnskabsmæssige omstændigheder for teknologisk innovation, herunder vekselvirkning med naturen
- analysere samspillet mellem ideer, teknologier, natur og samfund, herunder betydningen for den menneskelige eksistens
- analysere konkrete faglige problemstillinger under inddragelse af forskelligartet historisk materiale
- diskutere aktuelle problemstillinger med udgangspunkt i fagets perspektiver, herunder reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder

2.2 Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- idéhistoriske, teknologihistoriske og almenhistoriske udviklingslinjer fra oldtiden til i dag
- natur, teknologi og produktion i historisk og nutidigt perspektiv
- samspillet mellem ideer, teknologier, samfund og videnskab, herunder teknologisk videnskab
- erkendelsesteoretiske, etiske, livsfilosofiske og kulturelle aspekter ved udvikling og brug af teknologi
- forskellige tilgange til anvendelser af teknologi, ideer og historie.

Der skal indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

2.3 Supplerende stof

Eleven vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof vægtes med henblik på at bibringe fordybelse og kunne perspektivere faget i relation til andre fags problemstillinger.

2.4 Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 400-600 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen skal tilrettelægges med progression for øje og tage udgangspunkt i det faglige niveau, som eleverne har opnået i grundskolen. Undervisningen tilrettelægges så der veksles mellem analyse af historiske cases, overbliksskabende forløb samt teoridannelse. Undervisningen organiseres som en række forløb, som tilsammen dækker perioden fra oldtiden til i dag. Casene tager enten udgangspunkt i en konkret idehistorisk problemstilling eller fordybelse i en konkret teknologi. Der arbejdes fortrinsvis problemorienteret. Med udgangspunkt i casen inddrages teknologihistoriske, idehistoriske og almenhistoriske perspektiver.

3.2 Arbejdsformer, herunder skriftligt arbejde

Virkelighedsnære eksempler og ekskursioner er en integreret del af undervisningen, hvor elevernes karrierekompetencer kommer i spil. Der stilles løbende skriftlige opgaver med udgangspunkt i forløbenes faglige mål og indhold. Eleverne arbejder individuelt eller i grupper med det skriftlige arbejde. Det skriftlige arbejde planlægges, så det progressionsmæssigt spiller sammen med uddannelsens øvrige fag og peger frem mod fagets afsluttende projekt.

Der udarbejdes et afsluttende skriftligt projekt. Eleverne formulerer selvstændigt en konkret problemstilling under vejledning fra læreren. Problemstillingen skal tage udgangspunkt i dele af kernestoffet og udvalgte faglige mål. Det afsluttende projekt danner grundlag for den mundtlige prøve. Projektet kan udarbejdes i grupper på op til tre elever. Omfanget af projektet er på ca. seks sider for en-mandsgruppe, ca. ni sider for en to-mandsgruppe og ca. 12 sider for en tre-mandsgruppe. Det afsluttende projekt udarbejdes i løbet af undervisningen i et særskilt forløb på ca. 10 undervisningstimer. Det særskilte undervisningsforløb til udarbejdelse af det afsluttende projekt tilrettelægges således, at der sikres en klar adskillelse mellem lærerens rolle som vejleder og bedømmer, og vejledningen må derfor ikke omfatte en bedømmelse af væsentlige dele af elevens afsluttende projekt.

3.3 It

Informationsteknologi indgår som en integreret del af undervisningen i faget. Elevens digitale kompetencer styrkes gennem anvendelse af it til skriftlig fremstilling, informationssøgning, formidling, videndeling og samarbejde. Der lægges vægt på metodik i søgning og formidling samt efterlevelse af de ophavsretlige regler. Endvidere arbejdes der med elevernes evne til via de digitale medier at kunne udtrykke sig fagligt kompetent, at kunne reflektere over den hensigtsmæssige og ansvarlige brug samt evnen til at kunne deltage aktivt i undervisningen via medierne.

3.4 Samspil med andre fag

I samarbejdet med uddannelsens øvrige fag bidrager faget idéhistorie B til elevens teknologiske dannelse. Faget medvirker til at kvalificere elevens historiske bevidsthed i almindelighed og i relation til såvel de naturvidenskabelige, samfundsfaglige, teknologiske som humanistiske fagområder. Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det kan bidrage til det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almindennende sider. Der lægges herudover særligt vægt på samspil med de teknologiske fag. Endelig indgår der som en del af studieområdet en flerfaglig skriftlig opgave med dansk.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Elevernes mundtlige og skriftlige kompetencer, samt deres viden og kundskaber evalueres løbende.

Der lægges vægt på en grundig evaluering af de skriftlige opgaver, således at eleven har mulighed for at forbedre sit faglige standpunkt. Ligeledes evalueres den mundtlige kommunikation. Det afsluttende skriftlige projekt indgår i vurderingsgrundlaget af den afsluttende standpunktskarakter.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af eksaminandens afsluttende projekt, jf. pkt. 3.2. En liste over eksaminandernes afsluttende projekters konkrete problemstillinger sendes til censor forud for prøvens afholdelse. Eksaminator har på baggrund af det afsluttende projekt forberedt to supplerende spørgsmål til eksaminanden som stilles ved den mundtlige prøve. Spørgsmålene fremsendes sammen med listen over elevernes problemstillinger.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives ingen forberedelsestid.

Den mundtlige eksamination tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation af det afsluttende projekt. Elevens præsentation må maksimalt tage 10 minutter af eksaminationstiden. Eksaminationen former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i præsentation af projektet og de faglige mål.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Ved prøve, hvor faget har indgået i fagligt samspil med andre fag, lægges der endvidere vægt på bedømmelse af de to mål:

- behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder

Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse af eksaminandens mundtlige præstation.

4.4. Enkeltfagskursister og selvstuderende

Kursisten/den selvstuderende besvarer den stillede opgave, som beskrevet i pkt. 3.2 og 4.2. Skolens leder udpeger en vejleder for den enkelte kursist/selvstuderende. Kursisten/den selvstuderende modtager vejledning undervejs i forløbet. Den udarbejdede opgavebesvarelse er eksaminationsgrundlag ved den mundtlige prøve, jf. pkt. 4.2. Bedømmelseskriterierne svarer til bedømmelseskriterierne i pkt. 4.3. i denne læreplan.